

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Poniedziałek dnia 19 Stycznia v. s. 1820 roku

Obserwacje meteorologiczne.	Czas obserwacji	Wysokość Barom.	wys. Ther. Reau.	Wiatry	Odmia. w powie.
dn. 17 srednia.		27 cal. 10. 0, lin	- 5, 7 stopn.	Zachodni p.	Pochmurno
dn. 18 srednia.		27 - 10, 8, -	- 5 5 -	Południowy p.	Pochmurno
dn. 19 godz. 7 z ran.		27 - 11, 5, -	- 4, -	Południowy	Pochmurno

WIADOMOŚCI KRAJOWE

Gazeta senacka, z dnia 10 stycznia ogłosiła Ukazy J. C. Mości, datowane roku 1819 w brzmieniu następującym:

Dnia 2 grudnia. Jenerałowi piechoty *Konowicznynowi*, Rozkazujemy zasiadać w Radzie Państwa w wydziale spraw wojskowych.

Dnia 12 grudnia. Przeznaczywszy uważać w kawalerii jenerała intendenta 2go wojska jenerała majora *Stala* 1go, Rozkazujemy być jeneralnym intendentem tego wojska radcy kolegialnemu *Juszniewskiemu*, należącemu do kolegium państwa spraw zagranicznych z położeniem do rangi szóstey klasy.

Dnia 14 grudnia. Potwierdziwszy podany Nam, z opinią Rady Państwa, projekt do ustawy celney i etaty komor, Rozkazujemy:

1) Pomienioną ustawę celną i etaty wykonywać od dnia 1go stycznia 1820 roku

2) Ponieważ ustawa ta obejmuje wszystkie prawidła, opisujące porządek odbywania spraw celnych; przeto w ich odbywaniu trzymać się odtąd tylko tej jednej ustawy.

3) Będące oddzielne urządzenia: Tranzytu od granicy europejskiej do Odessy i napowrót, również Tranzytu pruskich sukien do Azji; takż prawidła dla handlu z Wielkim Xięstwem Finlandzkim i obwodem Bessarabii, zostawić wteraźniejszey mocy.

4) Również urządzenia względem niepobierania cła od osób korpusu dyplomatycznego, od rzeczy sprowadzanych na ich potrzebę; takż względem powracania przy wypuszczaniu za granicę żelaza, dwóch trzecich części z podatku płaćącego się od czugunu, w zupełney zostawić mocy.

Rządzący Senat nie zaniecha uczynić przyzwolonych około tego rozporządzeń.

Dnia 28 grudnia. Przychylając się do prośby radcy tajnego i senatora *Łańskiego*, uwalniamy go od sprawowania departamentu dóbr państwa; dyrektorem zaś tego departamentu Rozkazujemy być tauryckiemu gubernatorowi cywilnemu, rzeczywistemu radcy stanu *Ławirskiemu*, naylaskawiey mianując go radcą tajnym.

Teyże datty. Znajdującemu się w ministerjum spraw zagranicznych rzeczywistemu radcy stanu, *Baranowu*, naymłodsziemu Rozkazujemy być gubernatorem cywilnym tauryckim.

Dnia 31 grudnia. Jenerał porucznikowi, *Kuszelewu*, naymłodsziemu Rozkazujemy zasiadać w Rządzącym Senacie.

Dnia 5 stycznia 1820. Przez sprawiedliwe względy na rzetelne zasługi jenerała piechoty Xiążęcia *Dymitra Łobanowa Rostowskiego*, którycaleswe życie na usługi oyczyzny poświęcił, Naylaskawiey nadajemy dla wychowanków jego *Mikołaja* i *Jana* i wychowanek *Katarzyny* i *Zofii* dostojność szlachecką z dozwoleńiem przyjęcia imienia *Dmitrewskich*, rozkazując herb dla nich ułożyć w heroldyi i Nam do potwierdzenia podać.

Cesarz Jegomość dnia 17 list. 1819 roku, na przełożenie jenerała artylleryi Hrabiego *Ara-kczejewa*, rozkazał: izby wszyscy, jadący przez osady wojskowe, równie za interessami skarbu jak swojemi, za brane podług *podorożnych* od osadników wojskowych konie, płaćili stosownie do Naywyższego ukazu z dnia 26 czerwca 1818 roku, jak na wielkich pocztowych traktach, t. j. w gubernijach nowgorodzkiej, mohilewskiej i chersońskiej po 8, a w słobodzko-ukrańskiej po 5 kopiejek od wiorsty i konia.

W *Ruskim Inwalidzie* z dnia 9 stycznia, umieszczony jest ukaz z dnia 29 listopada r. 1819, którego brzmienie jest następujące:

„Jego Cesarska Mość przychylając się do postanowienia komitetu ministrów naywyżey, pozwolił raczył, uniwersytetom rossyyskim przyjmować w liczbę uczniów skarbowych medycyny młodych ludzi z klas opłatą podatków objętych, którzy jednakże powinni wprzódzyskać od gromad swoich pozwolenie wybrania innego rodzaju życia. Przyymowani zaś być mają do pomienionych fakultetów według przepisów danych w roku 1815 akademii medyczno-chirurgicznej i oddziałowi jey moskiewskiemu. Takowi uczniowie, gdy po skończonych kursach zaszczytzeni będą stopniami medycznymi, uwalniają się zupełnie od wszelkich podatków przez senat rządzący; lecz gdy nie uczynią w naukach żądanego postępu i stopni pomienionych nie otrzymają, powrócą znowu do pierwszego swojego stanu, izwyczajne klasy swey podatki wnosić będą obowiązani.

W przeszły wtorek to jest w święto Trzech Królów i dzień urodzin Jey Cesarzewicowskiej Mości, Wielkiej Xiężny *Anny Pawłowny*, małżonki Xięcia następcy tronu Niderlandzkiego, o godzinie 10 zrana, osoby znakomite płaći obe-

jei generałowie sztabi i ober-oficerowie gwardyi i woyska, udali się do pałacu zimowego tak dla złożenia powinszowania Najjaśniejszemu Cesarzowi Jmści i całej Najjaśniejszej rodzinie, jak dla wysłuchania nabożeństwa w kaplicy pałacowej.

Tegoż dnia była zwyczajna processya dla poświęcenia wody Jordanu na Nowie. Najjaśniejszy Cesarz Jmśc otoczony licznym i świętym orszakiem zaydował się na tym religijnym obrzędzie, odbytem przez licznie zgromadzone duchowieństwo, pomimo zimna 22 stopni Reaumura dochodzące. Parada jednakże wojskowa, która w dniu tym assistuje zwyczajnie temu obrzędowi, w roku niniejszym z przyczyny wielkiego mrozu nie miała miejsca.

— JW. Adadurów koniuszy dworu J. C. M. nayłaskawiej mianowany został Senatorenem.

W gazecie *Zaschauer* czytamy z *Rygi*, pod 7 stycznia: „Wielka, zapowiedziana już w gazetce naszej uroczystość, która stanowi epokę w dziejach *Inflant*, obchodzoną była z tą świętą wspaniałością, jaka się jej przynależy. Uroczystą processyą zaczynały duchowieństwo wszystkich wyznań i zgromadzenia szkół wszystkich. JW. Generał Gubernator szedł z generałami, w *Rydze* znajdującymi się, JW Gubernator cywilny z rządem gubernialnym i kommissyą do wprowadzenia nowego urzędzenia; potem następowały różne zgromadzenia i osoby stosownie do przepisane go porządku. O to jest siedm odczytanych paragrafów nowego Naywyżey potwierdzonego urzędzenia.

§ 1. Inflantska i oeselska szlachta zrzeka się nazawsze wszystkich praw własności osobistej chłopów i dziedzicznego poddaństwa, warując sobie podług zasad tego urzędzenia i Naywyższego potwierdzenia, prawo własności i nieograniczonego użytku ziemi, co zapewniają dobrze nabyte prawa i przywileje stanu rycerskiego, oraz udziela inflantskiemu i oeselskiemu stanowi chłopów, przez zniesienie dotychczasowego dziedzicznego poddaństwa, ostateczny środek do wzrostu doczesney jego szczęśliwości.

§ 2. Korona, stosownie do Naywyższego oświadczenia, udziela też należącym do dóbr jej w Inflantach chłopom: wolność osobistą, podobnież czynią miast inflantskie względem chłopów w dobrach swoich mieskich i patrymonialnych.

§ 3. Uwolnienie to rozciąga się również do wszystkich w Inflantach dziedzicznych ludzi, którzy należą do osób nieosiadłych, albo takich, które nie należą do szlachty inflantskiej, a mają ludzi własnych z ziemią lub bez niej.

§ 4. A gdy cała massa ludzi poddanych nie może być razem uwolnioną; bez przerwy w uprawie ziemi, która mieszkańcom swym dostarcza sposobu utrzymania się, tudzież bez zamieszania i niewczesnego pośpiechu, któreby tak dla ogółu, jako też dla kaźdey interessowanej w tém strony równaż szkodę zrzadziły. A zatem:

1) Natychmiast po ogłoszeniu niniejszego prawa przystąpi się do organizowania gmin i zaprowadzenia sądow, i w pierwszych czterech latach uskutecznione zostaną wszelkie przygotowania.

2) Na 1. Jerzy roku 1823 otrzyma wolność

jedna połowa gospodarzy, 1824 druga połowa, 1825 jedna połowa czeladzi i sług dwornych, a 1826 druga ich połowa; tak, że na 1. Jerzy 1826 wolnymi będą wszyscy chłopci inflantscy czy to należący do dóbr skarbowych czy prywatnych; do dóbr gminnych czy nadanych; czy też zapisani w hipotece kass publicznych lub osób prywatnych.

§ 5. Wszystkie dzieci chłopów inflantskich, które się narodzą po ogłoszeniu tego urzędzenia, są wolnymi. Zbiegli, którzy przed ogłoszeniem tego prawa puciekali, a dobrowolnie powrócą, nie zostaną karani, i używać będą praw stanu chłopów inflantskich.

§ 6. Przed nastąpieniem wolności osobistej we wszelkich stosunkach służby i powinności stanowiąc będą inwentarze (*Wackenbücher*), czy to na szczególnem ustanowieniu czy prawnie zawartej ugodzie oparte; za nastąpieniem zaś wolności osobistej stanowiąc w tém będzie wzajemna umowa.

§ 7. Właścicielom ziemi i chłopom wolno też i w czasie wprowadzania wolności, zawierać między sobą umowy o służbę i powinności, które i po nastąpieniu wolności ważne będą. Jednakże dzierżawcy arendowni i dożywotni posiadacze dóbr publicznych zawierają podobne umowy tylko za potwierdzeniem urzędu skarbowego; dzierżawcy arendowni dóbr prywatnych tylko za zezwoleniem właścicieli ziem, a predykanci w probostwach publicznych i prywatnych tylko za zezwoleniem należących do parafii.

W uniesieniu się, jakim wielka ta chwila wszystkich obecnych natchnęła, miłą zaiste było rzeczą dla serc przeniknionych znaleźć zachwycające wyrażenia w pełney ognia i myśli mowie jeneralnego superintendenta *Sontag*. Po skończoney uroczystości, gdy JW. Generał Gubernator, Margrabia *Paulucci*, wychodził z kościoła, powitało radosne ura! wielkomyślnego wykonawcę planów naywspanialszego i naymędrszego Monarchy. Zapewne wielu, wielbiąc rozrządzenia Opatrzności, przywodziło sobie na pamięć słyszana w mowie uwagę: że tenże kraj starożytney sławy, z którego przybył przed sześćcią wiekami był papieżki legat, *Wilhelm z Modeny*, pierwszy wspaniałomyślny zwalczyciel powstającej niewoli osobistej, dał nam i tego, przez którego wspaniałe dobrodzieystwo ALEXANDRA, oyczyźnie udzielone, i dobroczynne postanowienie naszej szlachty uskutecznione zostało.

Jak tylko processya uroczysta kościół opuściła, napłynęła do niego wielka liczba lotyszów, i upadłszy na kolana przed ołtarzem wznosiła długie modły. Jestto dowodem jak mocno ten stan ludu uczuł znaczenie tylko co upłynionej godziny! Ktoby potrafił wyrazić, co bez słów wychodziło z serca tych modlących się, śpiewałby bez wątpienia jedne z naypiękniejszych pieni pochwalnych, do których ALEXANDER pasmem swego panowania społecznym już natchnął.

Kurs petersburski. Czerwony zł. holend. nowy rublias. 11 kop. 15, stary r. 11; rubel srebrny r. 3 k. 75.

Kurs wileń. na assyg.: rubel sr., 3 r. kop. 79; dukat hol. nowy r. 11, kop. 25; stary r. 10 k. 95; imperyał 36 r. kop. 85.

A U S T R Y A.

Wiedeń dnia 11 stycznia.

Zebrani tu pełnomocnicy dworów niemieckich trudnią się bez przerwy poleconemi im czynnościami, i chcieliby je ukończyć najszybciej w lutym.

Xiążę *Otranto (Fouché)* jadąc z *Linz*, przybył dnia 27 z. m. z rodziną swoją do *Grätz*, z kąd dnia 29 tegoż miesiąca w dalszą do *Tryestu* udał się drogę.

N I E M C Y.

Od brzegów Menu dnia 8 stycznia. Donoszą z *Moguncyi* pod d. 4 b. m. iż w cytadeli tamczey nie masz żadnego więźnia oskarżonego o intrygi demagogiczne i zdradę kraju, i że się nawet podobnego winowajcy nie spodziewają. Centralna kommissya śledcza trudniła się dotąd zdawaniem sprawy wydziałowi seymu niemieckiego w *Frankforcie*, a to po wyjeździe Hrabiego *Buol-Schauenstein*, prezydującego posła austriackiego, do *Wiednia*, ustało. Zandarmowie pruscy przyprowadzili do *Moguncyi* niejakiego *Sichel*, lecz bez badania odprowadzono go wkrótce napowrot do *Bonn*.

Zrządzona w zeszłym miesiącu przez powódź szkoda, jest większą, a niżeli z początku rozumiano. W wielu okolicach nad *Renem*, mieszkańcy stracili prawie cały swój zapas zimowy. Jest oraz obawa, aby ztąd zaraźliwe choroby nie powstały.

Xiążę *Leyen* podał Monarchom niemieckim przełożenie, w którym wystawia, iż przed rewolucją francuską miał 140,000 złotych ryń. rocznego dochodu, który mu Francya na mocy traktatu *lunnewilskiego* zabrała, a obiecane go wynagrodzenia dotąd nie pozyskał.

Pewny artysta ogłosił w gazecie lipskiej, iż podejmując się nadać trwałe rumieniec bladej twarzy.

A N G L I A.

Londyn, dnia 2 stycznia. Po przyjęciu lubo z niejakimi odmianami bilów podanych przez ministrów względem utrzymania spokojności krajowej, po odroczeniu obrad parlamentu i po obmyśleniu nieco większego zarobku dla biednych a zbawiennym strachem przejętych rekordzielników, nie można się już waznych i nas wypadków spodziewać. Dalsza spokojność i bezpieczeństwo zależeć będą od użycia trwałych, nie zaś przemijających sposobów zabezpieczenia ubogich ludzi od głodu. Lubo zaś tak nazwani radykalisci (stronnicy poprawy parlamentu), zaprzysięgli publicznie przeszłego lata, iż od nowego roku żadnym prawem posłusznymi nie będą, nie wiele to jednak znaczyć może, bo dawniej już uchyliali swoim postanowieniom. Zgromadzenia ich, pomimo całego hałasu, nigdy nie były takie, aby przy użyciu stosownych środków mogły wzniecać jaką obawę. *Swift*, który niegdyś bez szwanku spadł z konia, rzekł: *the more dirt, the less hurt. (Im większe błoto, tém mniejszy ból!)* wiele hałasu, a mało rzeczy.

Donoszą z *Dublina*, iż rząd chciał nie dawno ogłosić okolice *Bollymore, Downmore, Kilyan i Tayquin*, w Hrabstwie *Galway*, za będące w stanie buntu; nie przyszło jednak do tego; bo 10,000 dobrze

myślących obywateli z wspomnionych okolic, ofiarowało usługi swoje w rozpedzeniu wszelkich nieprawych zgromadzeń, jeśliby je odprawiać chciano.

Podana przez Pana *Irwin* w izbie niższej prośba kilku znakomitych bankierów i kupców londyńskich o rozpoznanie i uchylene tego, co najbardziej ścieśnia handel, wystawia między innymi, iż Amerykanie i inni cudzoziemcy, w skutku otrzymanego pozwolenia, bardzo zyskownie trudnią się handlem pewnych mniej znaczących towarów wschodnio-indyjskich, a kompania całą swoją uwagę i kapitał obraca na przedmioty wielkiej wagi, wyłączając kupców angielskich, którzy do niej nie należą. Najszkodliwszemu zaś jest prowadzenie przez kompanią wyłącznego handlu z Chinami, któremu sama nie może zupełnie wystarczyć, przez co w znacznej ją części zastępują Amerykanie. Celem więc prośby jest: aby kupcy angielscy, sprowadzający z Chin herbatę, przeznaczoną dla stałego ładu, mogli ją mieć na składzie w Anglii; od użytych bowiem na ten handel pieniędzy opłacać się trzeba za granicą.

Na ostatniej przeszłoroocznej sessyi izby niższej, rzekł Pan *Parnell*: nowe bile przypominają mi bajkę francuską o rozumnym lecz bardzo brzydkim kawalerze, który się z piękną ale głupią kobietą ożenił. Miał nadzieję, iż dzieci jego odziedziczą rozum oycy, a piękność matki; lecz inaczej się stało; były tak szpetne jak oyciec, a głupie jak matka. Głupią piękną matką jest dawna prerogatywa ludu, a rozumnym szpetnym oycem, bil wniesiony przez ministrów. Lękam się, aby się podobnie jak w tej bajeczce nie urodziły dzieci. (Mowa ta wzbudziła wielki śmiech w izbie).

H I S Z P A N I J A.

Madryt, dnia 22 grudnia. Posłano ztąd rozkaz do *Kadyxu*, aby wszystkie okręty kupieckie, na których są jeszcze towary, w 6ciu dniach ztamtąd wypłynęły, i nie opłacały cła wchodowego w *Kadyxie*, lecz w innych portach hiszpańskich. Uczyniono to zaś dla tego, aby wspomniane cło nie dostało się kupcom, którym rząd obiecał je za dostarczone pieniądze na uzbrojenie wyprawy. Kupcy *kadyxscy* podali w tej mierze stosowne przełożenie rządowi.

List z *Kadyxu* pod d. 28 listopada donosi, iż tamecznym kommissarzom rządowym zalecono, aby jak najszybciej wysłali 6000 wojska do Ameryki. Z tego powodu był wielki ruch w całym mieście.

Wielkie nagrody, obiecane za wyjawienie tych, którzy zmyślone rozkazy posłali dowódcom milicyi, nie przyniosły dotąd żadnego skutku.

Na początku panowania *Karola IV*, miała Hiszpanija 11 milionów ludności; w samym *Madrycie* było 110,000 mieszkańców, rachując w to 10,000 cudzoziemców, po większej części francuzów, którzy różnemi trudnili się rzemiosłami. Po krwawey wojnie, nie można dziś liczyć więcej nad 10 milionów ludności w tym kraju. Jest rzeczą godną uwagi, iż Francya, która nie jest rozleglejszą od Hiszpanii, i 3 miliony ludzi w zagranicznych

woynach i domowych rozruchach utraciła, ma 28 milionów ludności, a zatem blisko dwómia milionami więcej, jak przed rokiem 1789.

Madryt dnia 22 grudnia. Królowa nasza ofiarowała 20,000 realów na składkę dla nie-szczęśliwych mieszkańców Andaluzji, gdzie żółta gorączka grassowała. Składka ta jest znaczną: naywięcej się do niej klasztory przyłożyły.

Od dnia 1 stycznia roku przyszłego ma bydź pobierany w Hiszpanii podatek od rzeczy zbytkowych, jako to: pojazdów, służących i t. d. stosownie do planu ułożonego w roku 1818 przez ministra *Garay*.

Nadaremnie dotąd śledziła policja tych, którzy zmyślone rozkazy przesłali dowódcóm milicyi. Z tego powodu wydał Król nowe urządzenie, w którym wyraża: że od powrotu swego zajmował się jedynie dobrem poddanych; iż dzień i noc dawał uwagę na głos narodu; i że dla przyspieszenia wymiaru sprawiedliwości, starał się uprzętnąć przeszkody, które częścią z zadawnionego zwyczaju, częścią z rozprężenia w czasie rewolucyi pochodziły; Chciał oraz inne jeszcze dobrodziejstwa okazać ludowi swemu, lecz wycieńczony stan skarbutego nie dozwolił. Użyte jednak przezeń dla powszechnego dobra środki, nie pozyskują zamierzonego celu, jeżeli nie osuszy się źródło zepsutej moralności, której stronnicy powstają przeciwko religii, dobrym obyczajom i władzom krajowym, a na tajnych swoich zgromadzeniach rozpościerają truciznę, ducha nowości i nayniegodziwsze maxymy. Pamiętają oraz o powiększeniu majątku swego. Ztąd pochodzą *tajemne spiski*, i posyłanie zmyślnych rozkazów, aby wiernych podanych królewskich zrzuceno z urzędu lub w więzienia osadzono, i aby z naywiększym zadziwieniem ludu, wojsko wzięło się nagle do broni. Zwoźdźciele ci wydali oraz wojskowym patenta na wyższe stopnie dla wzniecenia niechęci i nieposłuszeństwa, oraz wprowadzenia powszechnych zamieszek w kraju, który pod dobroczynnym berłem monarchy samey tylko spokojności używać pragnie.

S Z W A Y C A R Y A.

Niektóre kantony myślały odwołać wojsko swoje z Francyi, bojąc się, aby ustawiczne przeciwko niemu powstawania tamecznych dziennikarzy nie skłoniły ludu do jakowych gwałtów. Z dokładniejszych atoli wiadomości okazało się, iż ta obawa była zbytęzną. Rząd francuzki wziął na siebie obowiązek zupełnego w tey mierze zaspokojenia umysłów. Z wyraźnego nawet rozkazu Króla wyznaczono osobny fundusz na powiększenie 4 półków szwajcarskich, będących na żołdzie francuzkim.

S Z W E C Y A.

Sztokholm, dnia 31 grudnia. Król nasz zniósł niedawno dotychczasowy zwyczaj dawania wszystkich tytułów urzędnikom pisząc lub mówiąc w interesach krajowych. Urządzenie to podobało się bardzo całej tutejszey publiczności.

Uniwersytet w *Upsali* miał zeszyły jesie-

ni 1386 uczniów, między którymi było 6 cudzoziemców.

W Ł O C H Y

Stosownie do zawartego w roku 1818 konkordatu z papieżem, Król neapolitański przywrócił 42 klasztorów, po większey części dominikanów i franciszkanów.

Admirał *Fremantle*, dowódzca eskadry angielskiej na morzu śródziemnym, powróciwszy od brzegów barbarzyjskich, umarł nagle w *Neapolu*, gdzie się liczna rodzina jego znajduje.

W Y S P A Ś. H E L E N Y.

(z *gaz. berl.*) Oficer jeden w liście pisanyym z wyspy *ś. Heleny* pod 2 września donosi, że *Bonaparte* używa dobrego zdrowia; przejeżdża się czasem konno, ale powraca natychmiast do domu, jeśli mu się zdaje, że jest przez kogo uważany. Strzeżony jest tak ściśle, że ani myśleć o ucieczce nie podobna. Nikt nie może wylądować bez pozwolenia gubernatora. Żywność jest zawsze bardzo droga.

Hrabia *Montholon*, któremu nie służy zdrowie na wyspie *ś. Heleny*, ma także powrócić do *Europy*.

A M E R Y K A P O Ł U D N I O W A.

Lord *Cochrane* miał zamiar przedsięwziąć w wrześniu nową wyprawę i spalić okręty hiszpańskie w porcie *Callao*. Tym końcem chciał wziąć 1000 ludzi i znaczną ilość rac kongrewskich.

Kaper powstańców zatrzymał brygę angielskiego *Neptun*, płynącego z *Nowego-Yorku* do *Liverpool*, i zabrał mu towarów za 30,000 dollarów.

A M E R Y K A P Ó Ł N O C N A

Nowy York dnia 29 listopada. Odebrany tu list od Pana *Ons*, pisany d. 10 października z *Madrytu*, donosi, iż Król hiszpański jeszcze wprawdzie nie zatwierdził traktatu względem odstąpienia *Floryd* Zjednoczonym Stanom północney Ameryki, lecz to wkrótce ma nastąpić. Donosi oraz, iż generał hiszpański *Millet*, znający dokładnie *Florydy*, ma się udać do Zjednoczonych Stanów dla uprzętnienia wszelkich zatargów, jakieby względem nadanych tam dóbr Hiszpanom zachodzić mogły.

Józef Bonaparte przybył dnia 19 listopada do *Nowego-Yorku*.

Od roku 1814 wojsko liniowe północney Ameryki wynosi tylko 10,000 głów; milicya zaś, do której każdy mieszkaniec od lat 18 do 45 należy, i która własnym kosztem umundurować się i uzbroić powinna, liczyła w 1816 roku 748,556 ludzi.

W Y S P Y J O Ń S K I E.

Senat joński oddał wyspę *St. Maura* pod prawo wojenne, a to z przyczyny wybucłego tam buntu; upoważnił oraz generała *Adam* do użycia środków, jakie mu się zdawać będą, w celu przytłumienia rokoszu.

O g ł o s z e n i a

1 Wedle Ukazu Jego Imperatorskiej Mości Samowładnego Ciał Rossyą etc. etc. etc.

UUr. Franciszkowi Michałowskiemu b. Prezydentowi gran. Wileń. debitorowi, Karolinie z Michałowskich Bańkowskiej Rotni., Alexandrowi i Maryannie Zienkiewiczom.... Jurszy; oraz Star. Szymelowi Aronowiczowi i dalszym pretensorom, niemniej Zofii Michałowskiej Sędziny w asystencyi męża czyniącej, Dominikowi Leopoldowi Chodźkom Szan. pozw edyktalny przed Sąd taxatorsko exdywizorski ze skutkow rezolucyi Sądu Gł. Wileń. a w koleż dekretu Ziem. Wileń. w roku teraż. na dniu 15 styczniowy serowanego w sali sądowej Ziem. Wileń. agitujący się; z instancyi UUr. Józefa Neymana Tytular. Sowiet. i Karoliny z Wernerow Michałowskiej, wynosi się oto: udzielać się kredytem; dawać pomocy rękę, jest to moralnego serca przymiot, tym żal. delat. w całym swem rządzeni życiu, nie odmówili prezesowi Michałowskiemu żądanej uczynności, gotowe jemu pożyczając pieniądze, lecz gdy obróty debitora dzwignienia zachwianych interesow jego nie miały na celu; ztąd folwarku Zacharyszek długani przetadowanego, sformowała się exdywizya; ztąd żal. delat., którzy i z rękodayney Michałowskiemu pożyczki; i z opłaty różnym jego wierzycielom: i nakoniec z onegoż winy nastalych wydatkow, mają do Zacharyszek pretensyą orubli sr. 31,152 kop. 10 $\frac{1}{2}$; assygn. 351, kop. 39.; i obok za dług prezesa różnym jego kredytorom tym pozewem obiętym i dalszym, jak tabella i replika tegoż prezesa świadczy, są zawiniającemi około rubli sr. 5000, aby z rzeczy takowey zadłużoney ilości, osobney swey exdywizyi, a z nią zupełney uniknęli zguby; schedy dla się w Zacharyszkach przez exdywizyą Michałowskiego wydzielić się mającej, oświadczyli taxę i exdywizyą z żądaniem, iżby w jednym Sądzie i czasie takowe dwie exdywizye zdecydowane zostały, w takim tedy przedmiocie mieli żal. rzecz w Ziem. Wileń.; Ziem. Wileńskie do Gł. Sądu odniosło się raportem; Sąd Gł. postanowił rezolucyą, przewodnictwem której toż Ziem. Wileń. dekretem swym w 1820 styczniow. 15 nastalym, schedy żal. delat. w Zacharyszkach, naznaczył exdywizyą; i aby ona Sąd exdywizorski massy Michałowskiego agitujący się, pospolu z exdywizyą rzeczonego Michałowskiego zdecydował, przyporuczył, idąc więc delat. do Sądu podwójną exdywizyą rozbiierającego, zakładają prosby, nadewszystko o zatwierdzenie wszelkich żal. delat. dowodow, o rikognicyą, i lokacyą summy żal. rubli sr. 31,152 kop. 10 $\frac{1}{2}$; asygn. i miednych rubli 351 kop. 39 na wszelkim obżal. Michałowskiego prezesa majątku. Osobno o wydzielenie dla żal. w Zacharyszkach takiey schedy, jaką obżal. za dług Michałowskiego od delat. skrypta mających, na schedy tychże żal. wyznaczoną mieć będą, do dowodu i odvodu żal. bliższemi uznania, a z obżal. Michałowskimi Sędz. materyi, przebranego procentu stosownie do praw rozwiązania; za pisma paszkwilne onych pod karami, odstąpionych zakładow sumownych, części na rzecz żal. decydowania, amissy na niestawiających zapisania, o expensa prawne.

Roku 1820 dnia 17 styczniow., Woźny niżej podpisany świadczę, iż kopiją tego pozwu edyktalnego zgodną z autentykiem z instancyi WW. Józefa Neymana Tytular. Sowietnika i Karoliny z Wernerow Michałowskiej po Michałowskiego b. prezesa i po jego pretensorow, imi. zami i nazwiskami powyżey w żalobie wyrażonych, przed Sąd taxatorsko exdywizorski massy Michałowskiego prezesa i Neymana, oraz Michałowskiej w mieście Wilnie w sali Sądu Ziem. Wileń. agitujący się, wyniesionego, ku zamieszczeniu w Kur. Lit. dla trzykrotnego zaawizowania podałem i o rozprawie przed tymże Sądem zawiadomilem. Justyn Załowski woźny Powiatu Wileńskiego.

Roku 1820 mca styczniow. 17 dnia przed aktami Ziem. Ptu Wileń. stawając osobiście, Woźny w górze wyrażony relacyą podanego pozwu zeznał.

Przyjąłem Jan Zienkowicz W. Z. Regent. Redakcyja Kuryera Lit. może do druku przyjąć. Adam Dauksza Sędzia Grodz. Wileń.

Roku 1819 miesiąca decembra 20 dnia, niżej podpisany Karol Graff Morawski jenerał major woysk ross. kamerher Jego Imperatorskiej Mości, orderow kawaler, czyni następne oświadczenie, stosownie do ostrożności już zrobioney aprila 2 dnia roku 1819 w aktach Ratusza miasta Nieswiża, z przestaniem wraz wiadomości, do ziemstwa Stuckiego, jako wówczas zajmującego się rozprawą funduszow ś. p. Ignacego Wendorfa jenerała dla wierzycieli z powodstwa sukcesorow jego pozostałych, że przy rozdziele dobr Nohorodowicz, żal. Karola Grafa Morawskiego roku 1799 gbra 20 dnia dekretem oczewistym taxatorsko exdywizorskim Nohorodowickim, zastrzeżona została dla ówczasowych wierzycieli jego, oprócz podziatu tych dóbr (pro bona reperebilia) w rękę Wendorfa jenerała lokata obligow ś. p. Xięcia Karola Radziwilla Wojewody Wileńskiego żal. służących; oraz pałac jego w mieście Grodnie będący pod władanie tegoż jenerała Wendorfa na ten cel oddany—Gdy dziś dochodzi wiadomość, że różni Ichmość z liczby wierzycieli ówczasowych żal., którzy należeli, lub powinni byli należeć do massy dóbr Nohorodowicz, mimo zaniechania w rzeczy, i dopełnienia amissy, lecz tylko uroionym, bez zasady, planem, zamierzają szukać satysfakcyi swoich z nowych funduszow żal. bynajmniej do nich nienależnych, przeto przeciw takowym wszystkim, czyniąc niniejsze naysolenniejsze oświadczenie, tak na mocy praw krajowych, jako też Ukazow Monarszych dawndścią upoważniających, zarazem dołączają zaprzeczenie na kupcow petersburskich, i Gessela iubilera petersburskiego, którzy omyłką dziś ledwo postrzeżoną zostali pomieszczeni w pozwach edyktalnych żal. do komissy Radziwiltowskiej, za Naywyższym Ukazem w Wilnie exystującej roku 1817 wyniesionych—Albowiem winni są jak i wszyscy podobni z dat nastalych kredytow przestawać na dekrecie exdywizorskim Nohorodowickim, lub dla własnego zaniechania, amissy ulegać a ile w pretensyach lichwążsamą powiększonych, przeciw ustawom zwierzchniczym

samey woli Najwyższej przez odnośnienie w ów czas JW. Jenerał-Prokuratora Obolianinowa, do JW. Jenerał Gubernatora Kotuzowa r. 1800 marca 20 dnia za N. 1592 o Lichwiarzach ogłoszoney, w czem wszystkim na twierdzy cytowanych zasad zanaszając niniejszy manifest, własną ręką jako aktor podpisuję i do przyjęcia na ogłoszenie w gazetach krajowych Kuryera Lit. podaję. Karol Graff Morawski.

Roku 1819 mca xbra 20 dnia na Sądach Jego Imperatorskiej Mości Ziemskich Ptu Miń. stanawszy osobiście WJP. Wincenty Hryniewski Adwokat subseliów Mińskich takowe oświadczenie do akt podał przyjęliśmy. Rudolf Piszczallo S. Z. M.

Ignacy Bucewicz Podseąd. Z. P. M.

Józefat Iwanowski Pisarz Ziem. Ptu Miń.

Że takowe oświadczenie do gazet Kuryera Lit. przyjętym być może. Poświadczamy Rudolf Piszczallo Sędzia Ziem. Miń. Ignacy Bucewicz podseądek Z. P. M. Jozafat Iwanowski Pisarz Ziem. Ptu Miń.

1 Sąd dzielczy dekretem remissyiny Sądu Gł. Mińskiego 2go Depart. w roku 1819 7bra 29 dnia zapadłym na rozdział dóbr między kredytyory JW. Jana Chodźki byłego Prezesa i kawalera ustalony za przybyciem na powtórny termin do Majetności Parafianowa, poruczoną sobie czynność rozpoczął i na zniesienie summy pojezuickiey tudzież dopominku Barona Asza, oraz dalszych skarbowych należności po rubli 13 od każdych 150 rubli sr. naznaczywszy, składać natychmiast w gotowym groszu podług nakazu remissy wszystkich kredytorow i pretensorow zobowiązał, że zaś pomimo dwóch awizacyow tak od Sądu Gł. jako też i od tu-teyszego Sądu uczynionych, Ichmość kredytorowie prócz małej liczby przyniesionych od niektórych pretensyow dotąd z dopominkami swemi niestawają, a przeto massa kredalna narosnieniem procentow uszczupla się, Sąd przeto dzielczy obwieszcza, że jeśliby kredytorowie i pretensorowie JW. Prezesa Chodźki do dnia 3 februaryi terażniejszego 1820 roku z pretensyami swemi niejawili się, zatém dzieło konkursu do namowy weźmie i dla niestawających amisyą zakreśli. Roku 1820 Januaryi 16 dnia. Stanisław Świętorzecki Ziemski Ptu Wilej. i Exdywizyi Prezydent. Jozafat Iwanowski Pisarz Ziemski Ptu Miń. Exdywizor. Ignacy Koziell Pisarz Ziem. Ptu Borys. Exdyw. Atanazy Reuit Regent Exdywizorski.

1. Niżej podpisany urzędnik, rezolucyą Sądu Ziem. Wileń. mca 8bra 24 dnia 1819 roku zapadłą wydelegowany, mam poruczenie abym wszelką ruchomość Stanisława Holtenera wyprzedat przez publiczną licytacyą, na taxę exdywizyą przez jego oddaną, skutkiem czego zawiadamia się, iż będzie wyprzedawać się od dnia 25 mca Januaryi bieżącego roku codziennie od godziny drugiej po południu ruchomość tegoż Holtenera, z miedzi ruchomey, srebra stołowego, szkła i dalszych mobiliow złożona. nadto, iż w témże czasie będzie licytowane bióro krętey brzozy pozostało z odbytey licytacyi zeszłego kapitana Jedlińskiego, przez wyznaczonego urzędnika, zawiadamia się. Zy-

czący przeto co z niej nabyć raczą jawić się w czasie wyżey poszczególnioném do domu pod N. 172 na Zamkowej ulicy położonego. Datt roku 1820 mca januar 17 dnia.

Mikołaj Pomarnacki Sędz. Z. W.

1 Podaje się do wiadomości: iż ktoby życzył na wieczność nabydź schedę mającą chatę na 4ch włokach ziemi osadną, z zabudowaniem gospodarskim, 4ry dusze ptci męskiey zawierającą w ptcięrosieńskim we wsi Borowey położoną po exdywizyi średnickiey JW. Hrabi Janusza Tyszkiewicza na rzecz X. Grabowickiego proboszcza Jąłowskiego dekretem likwidacyiny sądzoną; takowy zechce odnieść się dla ułożenia się z plenipotentem W. Pankiewiczem, mającym moc nadaną od aktora do wyprzedania i zawierania tranzaktow, mieszkającym w Wilnie w domu W. Krukowskiey Regentowey pod N. 803, blisko kościoła katedralnego sytuowanym. Dat w Wilnie 1820 Januaryi 20 dnia podpisuję, Cypryan z Ginwida Pankiewicz.

Takowa awizacya że może być do druku przyjęta świadczę.

Prezydent Ziem. Wileń. Urban Jazdowski

1 W księgarni Uniwersyteckiey u Józefa Zawadzkiego znajduje się do przedania polonez Kurpinskiego pod tytułem: Polonaise à grand orchestre, arrangé pour le pianoforte sur les themes Rule Britania, et God save the King, dediée a S. A. R. M. le Duc de Cumberland. Cena 30 kop. sreb. Wyszedł także z druku dodatek do katalogu muzycznego, zawierający w sobie te wszystkie nowe papiery, które w pierwszym katalogu nie były umieszczone katalog ten amatorom muzyki rozdaje się gratie za zwrocciem za przesytkę wydatków.

O wyborze poezyi polskiey.

1 Po ogłoszeniu w r. 1817 prenumeraty na Wybór poezyi polskiey we 3ch tomach, gdy dotąd zebrana przeze mnie ilość pieniędzy ledwo czwartą część wynosi całego na druk kosztu, przeto o zwrot rękopismu mego drukarnią P. Zawadzkiego Typogr. w Wilnie uprosiwszy, wzywam łaskawych prenumeratorów tych, którzy u mnie złożyli pieniądze, aby je za zwrocciem biletów wydanych odebrać raczyli. Szanowni kollektorowie w Warszawie, Wilnie, Mińsku i Gallicy, podobnież ze swojemi Prenumeratorami (jeśli ich mają) postąpić zechcą, w Winnicy r. 1820.

Jan Gw. Styczyński.

3 Dom murowany dwupiętrowy, w mieście Wilnie, przy Ostrey Bramie pod Nrem 1289; i za nim dworek drewniany pod Nrem 1290 położone: mający wygodne appartamenta górne, suche mieszkania na dole i w dworku wszystkie opatrzone znowa z meblami mahoniowemi i krajowemi; oraz z całym sprzętem jak jest: przy tém udzielnie względnie tych appartamentów kuchnie, sklady, sklepy, stajnie, wozownie, spichrze, ogród obszerny fruktowy, warzywny, szpacyerowy z laskiem, altanami i ulicami drzew dużych; takoz salą i grotą murowaną, jest do sprzedania. Układ nabycia bardzo łatwy, najmniejszym dlugiem nieobciążone i żadney w niczym kwestyi nieuległe: ktoby więc one życzył nabyć, raczy traktować ze mną dziedziczką, mieszkającą w tym domu na 2gim piętrze Alexandrą z Dąbrowskich Minią Koleską Assesorową.